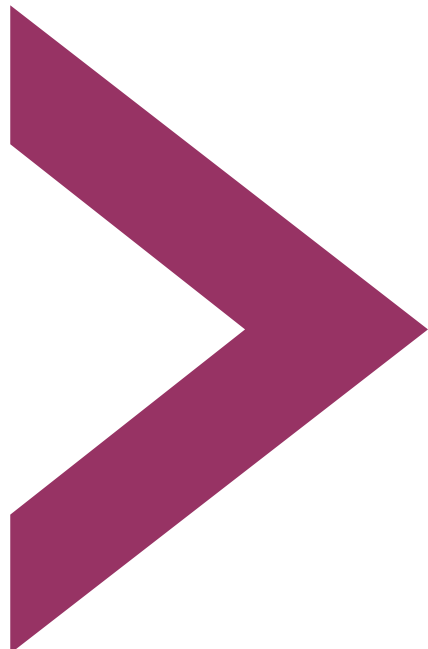

2014

Debat d'orientació política

**INTERVENCIÓ DE JAUME BARTUMEU,
EN NOM DEL GRUP PARLAMENTARI MIXT
JUNY 2014**

Edicions del Grup parlamentari mixt
© d'aquesta edició: Grup parlamentari mixt
Edició: 35.000 exemplars
Fotografies: Eduard Comellas · Consell General
Maquetació: m6
Impressió: Impremta Principat
Dipòsit legal: AND. 458-2014

PERQUÈ ANDORRA SE'N SURTI

Trobareu en aquesta publicació les intervencions que vaig fer, davant del Consell General, en el debat d'orientació política del Govern el dia 20 de juny de 2014.

En aquest debat el nostre Grup parlamentari ha volgut parlar del que realment importa a la gent, de la desocupació, de la igualtat d'oportunitats.

Hem parlat doncs de l'Estat del Benestar i de com el podem sostenir, de fiscalitat i d'economia.

Hem parlat de treball, de les empreses, dels emprenedors i dels professionals. I dels treballadors del sector privat i també de la funció pública. I del futur de tot plegat.

Hem parlat de la necessitat de canviar el futur.

La societat andorrana sembla tenir por al futur. A la por dels sectors tradicionalment més desvalguts s'hi afegeix ara la por d'una classe mitjana que ja està deixant de ser-ho, i que ara és també víctima de la precarització.

Avui a Andorra és l'hora de la política perquè els factors decisius per sortir de la crisi econòmica són factors polítics. I en aquest debat hem volgut demostrar que no ens podem resignar.

Dins d'un marc de regles i de responsabilitats comunes, cal que en la vida democràtica del país hi hagi una nítida confrontació política i programàtica.

Una oposició sense projecte mai no podria transformar-se en una autèntica força de Govern.

Es tracta de tornar a donar esperança amb un projecte que sintonitza amb els valors i sentiments de la gent de progrés.

Front a l'ambigüitat del govern de DA, propostes clares. Les tenim i les exposo en aquest text que us fem arribar avui.

Davant del desencís de moltes ciutadanes i molts ciutadans plantejarem una oposició responsable, sense estridències ni plantejaments radicals. Hem estat al govern del país en moments difícils i coneixem els problemes d'Andorra. Per això toquem de peus a terra.

Andorra necessita una alternativa de progrés, per als interessos de la gran majoria del país, per fer avançar la nostra Constitució, per produir un canvi fructífer en l'economia.

Per acostar-nos positivament a la Unió Europea, establint un acord

d'associació que permeti a les empreses i als professionals d'Andorra exportar béns i serveis sense patir dobles imposicions generadores de pèrdua de competitivitat. Per ajudar els joves a treballar a Andorra i perquè puguin també fer realitat els seus projectes educatius i professionals a Europa en igualtat de condicions amb els joves francesos i espanyols.

Els qui creiem que cal un nou projecte hem d'esmerçar totes les nostres energies per fer-lo realitat. Per això hem de parlar i escoltar, dins i fora del Consell General.

A la sala de sessions del Consell General i a peu del carrer.

Al vostre costat.

Andorra la Vella, 1 de setembre del 2014

A handwritten signature in black ink, consisting of stylized, cursive letters that appear to be 'JB'.

Jaume Bartumeu Cassany

Conseller General, president del Grup parlamentari mixt i membre del Consell Nacional de Socialdemocràcia i Progrés d'Andorra (SDP)

INTERVENCIÓ DE JAUME BARTUMEU, EN NOM DEL GRUP PARLAMENTARI MIXT

Senyor cap de Govern, ahir al matí, mentre us escoltava iniciar el vostre discurs amb reiterades referències a l'inici de totes les coses i totes les reformes –que situàveu sense por en la vostra arribada al Govern– recordava el llibre de Paul Morand (*L'homme pressé*). Hi ha una frase que us va com anell al dit:

“Si j'étais seul au monde je me porterais a merveille, mais il y a les autres”.

Sí Sr. Martí, efectivament hi ha, hi som, els altres. I us destorotem el vostre món ideal.

Vau començar el discurs citant una bonica frase de Jean Jaurès, “Le courage c'est d'aller a l'idéal et de comprendre le réel”.

Aquesta frase, que no és pas cap divisa, la trobareu en el magnífic *Discours à la jeunesse*, que Jean Jaurès va pronunciar al Lycée d'Albi el 30 de juliol del 1903.

Us en recomano la lectura, crec que us pot ajudar.

No calia, tanmateix que ens recordéssiu que no formeu pas part de la mateixa tradició política que Jaurès. Podeu estar ben tranquil: a ningú se li passaria pel cap aquesta idea!

Tampoc heu de tenir mala consciència, perquè Nicolas Sarkozy, que penso que s'acosta més a la vostra tradició política, va citar abundantment Jaurès en la seva campanya presidencial del 2007.

Tota la primera part del discurs d'ahir semblava l'inici del debat del pressupost del 2015. Esperem que no sigui perquè potser ja no serem a temps de fer, quan pertoqui, el debat pressupostari.

Si no és el cas ens permetrà que ho deixem pel debat de totalitat de la propera tardor.

Només li vull dir que quan nosaltres vam assumir la responsabilitat de governar, el juny del 2009, després de 14 anys de governs que comptaven amb la seva benedicció, Sr. Martí, l'Estat es finançava en un 100% directament de la banca andorrana. En vint-i-dos mesos vam reduir un 15% aquella dependència directa i, comptant amb la primera emissió de deute públic –que vam fer nosaltres– la dependència es rebaixava globalment més d'un terç.

El president del Grup parlamentari mixt, Jaume Bartumeu, el dia 20 de juny durant la seva intervenció en el debat d'orientació política del 2014.

Penso que, en tot cas, el debat d'avui l'hauríem de centrar en l'orientació política del seu govern i no pas en la del nostre.

Val a dir que també puc entendre aquesta obsessiva insistència en mirar pel retrovisor: en intentar assenyalar el meu govern com el culpable de tots els mals del país, deu pensar que podrà esborrar la història dels darrers vint anys. Però Sr. Martí, per molt que s'hi esforci no pot, no podrà fer-ho.

Agafi el calendari i es trobarà amb el següent:

1994-2009 = 14 anys de governs liberals

2009-2011 = 22 mesos de govern socialdemòcrata

2011-2014 = 3 anys de govern de DA

Algú, seriosament, es pot arribar a creure que les que vostè anomenava ahir “bombes de rellotgeria” les vam armar nosaltres en vint-i-dos mesos de govern?

L'endeutament de l'Estat, el dèficit de la gestió de malaltia de la CASS, la problemàtica de la funció pública i la discussió sobre les finances comunals, van aparèixer en aquesta casa el juny del 2009 a l'aixopluc de la meva referència a Jaurès?

Miri, Sr. Martí, jo ja entenc que pensi que amb aquesta drecera hi haurà qui badarà i no s'adonarà que totes aquelles bombes de rellotgeria es van armar del 1994 al 2009, catorze anys en els quals vostè tenia un paper molt important en la política liberal.

Penso que aquesta setmana en què heu decidit un nou disseny de les matrícules podria aprofitar per canviar també l'orientació del seu retrovisor perquè, si no ho fa hi ha el risc evident que s'estavelli. Recordo que en el seu debat d'investidura em va dir que el seu objectiu era mirar cap endavant i no volia –només s'hi va esmerçar quinze segons aleshores– mirar cap enrere.

Torni si us plau a aquella bona disposició. Parlem mirant cap endavant. Ja fa tres anys, senyor Martí, del debat de la seva investidura. Tres anys en política són gairebé una eternitat.

Una eternitat que, amb la brutal topada que heu tingut amb la realitat, ha acabat d'esvaïr les il·lusions que vau crear l'abril del 2011. Les vostres i les de moltes ciutadanes i molts ciutadans que us van votar.

Avui, que encetem el quart any de la legislatura, hem de preguntar, en aquest Consell General, com viu la gent d'Andorra després de trenta-sis mesos de govern de DA.

Ho hem de preguntar després que haguem escoltat, per part seva, una certa eufòria, anunciant un canvi de tendència econòmica i l'inici de la recuperació.

Les dades de la població activa i de desocupació constaten que la recuperació ni arriba a l'ocupació ni a les persones. Les xifres i la seva evolució indiquen que la població activa baixa i l'ocupació no creix, que la desocupació es manté en uns nivells preocupants, que la precarietat augmenta i que la desprotecció i la pobresa avancen. La mitjana d'assalariats entre març del 2013 i febrer del 2014 va ser de 35.039, per 35.565 assalariats entre març del 2012 i febrer del 2013 (o sigui 526 menys o -1,5%).

En un any, entre febrer del 2013 i febrer del 2014, la massa salarial i el salari mitjà han baixat un -3,1% arribant als 70.911.281€ i 1.926,57€. I el més preocupant és que no es tracta d'un efecte estacional, en el període entre el març del 2013 i el febrer del 2014, la massa salarial ha baixat de mitjana un -2,6% en comparació al mateix període de l'any anterior.

Si bé sembla que hi ha més o menys els mateixos assalariats entre febrer del 2013 i febrer del 2014, s'ha perdut més de 2.000.000€ de massa salarial. Això indica una retallada brutal dels salaris aquest darrer any, el que comporta una baixada important del poder adquisitiu, i doncs més precarietat per la gran majoria de la societat. I no cal recordar que la massa salarial és un indicador directe de com va el famós PIB, aquella variable màgica que permet dir als gurus econòmics si anem millor o pitjor segons puja o baixa.

Per posar-ho en perspectiva, s'ha d'anar 10 anys enrere per trobar masses salarials més baixes a les actuals. Quant a assalariats estem als nivells del 2001.

S'han perdut uns 3.000 assalariats entre el febrer del 2011 i el febrer del 2014, gairebé un 8% en 3 anys. Segurament aquest estiu estarem per sota del 33.000 assalariats, cosa que no passava en aquest país en el que portem de segle XXI. On són els llocs de treball que ens prometia? I no ens digui que sense la intervenció del Govern la situació seria pitjor, perquè tampoc sembla que hi tingui molta incidència! No s'hi valen ara, al cap de 3 anys les excuses de mal pagador.

Només cal mirar al servei d'ocupació, on tenim 905 persones registrades en recerca de feina al maig del 2014 quan n'hi havia 1.176 al

maig del 2013. Sembla una millora a primera vista però s'ha de matissar bastant. Al maig del 2014 hi havia 190 persones contractades per Govern+Comuns+Parapúbliques amb contractes a precari de 6 mesos, quan al maig del 2013 n'hi havia "sols" 137.

També al maig del 2014, 13% són desocupats de llarga durada, quan sols ho era un 10% a l'abril del 2013.

A la vista d'aquestes dades podem dir que, si han baixat els inscrits al servei d'ocupació i no han pujat els assalariats, és que o la gent no s'inscriu al servei d'ocupació o bé que marxa del país.

Sabem –no ho vulgueu amagar– que molts treballadors i treballadores d'origen estranger tornen cap al seu país d'origen o marxen cap a un altre.

I es comença a albirar que joves andorrans hauran d'emigrar per manca d'oportunitats a casa nostra.

Una part de la població potencialment activa passa a la inactivitat desanimada per les escasses expectatives de creació d'ocupació.

Això fa que hi hagi moltes famílies amb manca de recursos econòmics que queden desprotegides per un sistema de prestacions cada cop més restrictiu i excloent.

Darrera de les xifres de desocupació hi ha persones i famílies senceres que no poden fer front a les necessitats més bàsiques. Fa dues setmanes Càritas ens recordava que atén 1.298 famílies. Un 6% menys que l'any passat, però els casos es cronifiquen.

Salaris baixos i precarietat, que consisteix que el contracte fix passa a ser temporal i el contracte a temps complet passa a ser a temps parcial.

El que ens expliquen els informes de Càritas i les estadístiques és que Andorra s'endinsa en una creixent dualització social i que la greu situació d'alguns col·lectius ens atansa, si no hi posem remei, a l'emergència social. Sí, Sr. Martí, les dues Andorres a dues velocitats diferents, l'existència de les quals vostè em negava des d'aquesta tribuna el 2011.

Aquesta és la realitat dramàtica del país. La feina és escassa i els salaris baixen. I aquesta realitat vostè no la pot negar.

Necessitem menys missatges triomfalistes sobre la fi de la crisi i la recuperació econòmica i més esforços per revertir aquesta situació, per reactivar l'economia i crear ocupació.

I mirin, baixar els salaris als treballadors que guanyen menys men-

El conseller general Gerard Barcia intervenint davant del Consell General.

tre puguen els salaris dels directius i els beneficis del sector financer no és just. I, a més, és poc intel·ligent, perquè cau el consum.

Sí senyor cap de Govern, ja han passat tres anys d'aquesta legislatura i això no millora pel gruix de la població.

Aquelles grans reformes que anunciàveu en el debat d'investidura del 2011, i que prometíeu encara l'any passat, no hi són.

Ni se les espera pas.

Es comprova així que no és suficient predicar què vols fer: s'ha de demostrar amb mesures solvents i amb una visió de país. I aquí no s'ha vist ni l'una cosa ni l'altra.

Tant el projecte de reforma de la funció pública i de la pensió de jubilació dels funcionaris, com la redefinició de la delimitació de competències amb els Comuns eren i són dues qüestions cabdals, que tenen un punt comú. Permeten il·lustrar, fins a la caricatura, la capacitat del govern de DA de deformar, escapar i fins i tot esbalçar les ambicions, les propostes més virtuoses.

Sí, no li negaré pas, calia valor i voluntat per fer aquestes reformes. Però, deixi-m'ho dir, nosaltres ho vam començar a fer sense disposar d'una majoria absoluta com té vostè i sense pressupost. I li vam deixar, en la transició del Govern, el maig del 2011, una feina prou avançada en la negociació amb els Comuns i, també, en una taula de diàleg amb els sindicats de la funció pública, per enllestir una reforma difícil, però també urgent, de l'administració.

Unes reformes –l'una i l'altra– tan necessàries com urgents.

Reformes per a les quals vostès havien de suscitar sinó un consens general, sí, almenys, una àmplia adhesió.

Però ja hem vist que entre el discurs del 2013 i el d'ahir el Govern ha esbalçat aquests grans dossiers, renunciant a les seves promeses per no molestar uns cònsols reticents i uns sindicats de funcionaris temerosos del canvi i de l'absència de diàleg.

Els danys col·laterals d'aquestes renúncies no seran gens fàcils de recuperar.

Els problemes es van semblant. I tard o d'hora rebroten.

La crisi de les finances públiques i l'evident necessitat de reconduir-la amb una nova delimitació de competències amb els Comuns i una paral·lela revisió de la llei de transferències existia ahir, l'any 2009, quan nosaltres vam començar a parlar-ne amb els Comuns. Amb respecte institucional i amb franquesa. I existirà demà, l'any vinent.

La delimitació de les competències comunals és una peça important en la definició del model d'Estat i ha d'implicar totes les institucions, les forces polítiques i la societat en general. Ha de definir com l'Estat es relaciona amb els ciutadans, qui dóna i com dóna els serveis públics que li hem d'exigir, i com aquests es financien a partir dels impostos. És doncs necessari que hi hagi concertació, amb transparència i amb sentit d'Estat, lluny del mercadeig de quotes de poder.

Vostè, Sr. Martí, haurà desaprofitat quatre anys i una majoria absolutíssima i no haurà fet res més que congelar les transferències. Incomplint una llei qualificada.

Prediqueu la reforma de la funció pública i la contenció dels salaris dels funcionaris però heu dut a terme una veritable explosió de les retribucions mitjançant una generosa i abundosa distribució de complements de responsabilitat afegida (CRA) que, començant pel ministeri de Finances, està fent taca d'oli en tots els ministeris.

Vegem-ho: A gener 2014, sobre els 1.930 funcionaris de l'Administració General n'hi havia 150 que rebien un Complement de Responsabilitat Afegida. La incidència mensual d'aquests 150 CRA és de 64.545,30€ mensuals.

El ministeri més generós és, ja ho he dit, Finances que amb 26 CRA abona mensualment 17.628,43€.

El segueix Educació amb 56 CRA per una suma mensual de 16.254,21€.

El tercer és Justícia i Interior: 20 CRA i 9.900,70€ mensuals.

Anem a pams: una responsabilitat afegida en un lloc de treball ja definit no existeix. El que cal fer és crear un nou lloc de treball.

On són els edictes interns per pujar de categoria? No hi són.

Ens consta que en els darrers mesos, s'acosten les eleccions, encara han aparegut més CRA.

Vostè Sr. Martí, no reforma. Es limita a passar el ribot.

Les vostres actuacions en matèria de contenció de la despesa pública no són, ni ho pretenen ser, reformes estructurals.

Fa molts anys que Andorra deixa per demà passat, o per la propera legislatura, les reformes necessàries.

En aquests tres anys heu demostrat ser un mestre en l'art de diferir la decisió tot i donant la impressió –ahir al matí encara– que està-veu actuant. Molta comunicació. Pura il·lusió.

Potser heu llegit Pierre Conesa que en el seu assaig *Surtout ne rien décider. Manuel de survie en terrain politique*, enuncia el teorema de la no-decisió, també conegut com principi de Bartleby.

Diu així:

“L'art de la non-décision consiste à se préserver avec assurance, détermination et méthode de toucher a toute réforme inévitable, pour la léguer aussi intacte que possible à son successeur.”

Per aplicar aquest teorema es pot fer –i heu fet– de tot: nomenar comissions, demanar informes, modificar petits detalls, nomenar un ministre de la Presidència per defenestrar-lo uns mesos després, donar temporalment una subvenció compensatòria... i sobretot recordar que en política el ridícul no mata pas –el Patapou prou que ho demostra– i només reformar seriosament té efectes letals.

En l'ambient poruc, de reticència davant els canvis, que alguns dels vostres valedors han estat creant i mantenint aquest any, finalment ahir heu gosat plantar cara als que us van acompanyar fins aquí. Ja era hora.

Tanmateix els afers o els errors impossibles d'explicar s'insonoritzen, buscant la disciplina o la comprensió mediàtica.

Quan un ministre la pífia parlant de la independència de Catalunya, i el govern espanyol protesta, es demana als mitjans que ho havien recollit d'esborrar-ho. Quan el director de RTVA, SA critica les pressions episcopals sobre el Consell General se'l fa callar i se l'acomiada. Quan un ciutadà inicia una acció judicial contra un dels vostres antics companys del Comú d'Escaldes per un presumpte delictes contra l'honor, es demana senzillament de fer silenci sobre la qüestió.

I això ho fa qui beneeix i apadrina la més gran ofensiva contra la llibertat d'expressió que s'ha conegut en l'Andorra constitucional: la llei mordassa.

Una llei que en la seva tramitació haurà permès una innovació reglamentària en aquesta cambra: el mateix grup parlamentari que l'ha proposat ha tingut la gosadia de sol·licitar un allargament del

La consellera general Sílvia Bonet, durant la seva intervenció en el debat d'orientació política juny del 2014.

període d'esmenes per veure si s'esvaeix la tronada. I ho ha fet mentre el portaveu del Govern reconeixia que considerava innecessària aquella iniciativa.

Aquesta lamentable proposta de retallar la llibertat d'expressió és una taca en la democràcia andorrana. Retiri-la, Sr. Martí, reconeguin el seu error i retirin-la.

Ja que som en un debat de política general sembla oportú fer un balanç crític d'algunes àrees de Govern. Es veurà així com el comú denominador és sempre el mateix: van a bursades, sense una línia definida.

L'ECONOMIA

Senyor cap de Govern, ahir al matí vostè va voler fer un balanç optimista.

Almenys és el que vam entendre de les seves paraules. Donava la sensació que l'economia ja no hauria de ser prioritària en aquest debat, si no és per parlar de la recuperació.

Al meu entendre el seu optimisme no es fonamenta, no pot, en el present, que és dur, sinó en el futur. En un futur hipotètic.

Pregoneu confiança en una propera recuperació, confiança que ja voldríem compartir, però els indicadors econòmics segueixen mostrant la seva debilitat i el mercat de treball, ja m'hi he referit, està molt malament.

Els ingressos de la Duana fins a finals del passat mes de maig són molt negatius.

Dels 86 milions d'euros dels cinc primers mesos del 2013 hem passat a 64 milions d'euros un -25,2%.

Si mirem els ingressos per taxes d'importacions de tabac la comparació 2013-2014 és encara més dura: un -45,3%.

I els carburants també cauen: un -3,8%.

Les matriculacions de vehicles del 2012 i del 2013 són les dues pitjors dades històriques des que tenim l'estadística, és a dir al 1993. I al 2014, si bé sembla que repunti amb els ajuts de Govern, segueixen sota mínims, lluny dels nivells assolits abans del 2011.

Ja ho deia abans també, si hem de fer cas de la baixada de la massa salarial, el nostre PIB tampoc millora, tot al contrari.

Per això no s'entén que alguns portaveus empresarials, que acom-

panyen el poder com a comparses en tots els seus saraus, siguin més feliços que unes pasqües i no regategin elogis allà on els donen la paraula.

Canten, a una sola veu, la cançó preferida del Govern, que es titula “Canvi de tendència”.

Per molt que ahir volgués convèncer-nos del contrari, tenim la impressió que el seu govern està gestionant, sense adonar-se del drama individual i familiar de centenars de persones, sense voler veure que en plena crisi les desigualtats creixen. Els pobres són més pobres, els rics són més rics i la classe mitja està durament castigada. No es veu enlloc una estratègia per a l'economia productiva, aquella que crea llocs de treball i garanteix benestar social.

La vostra única iniciativa ha estat rebaixar l'IGI a les empreses de la neu, del transport de passatgers i Caldea.

Aquestes modulacions interessades, rebaixant dos punts en la taxa, només serviran per desvirtuar el caràcter general de l'impost i per crear greuges comparatius amb el comerç i l'hoteleria, que són dos sectors estratègics dels quals depenen molts llocs de treball. I per reduir els ingressos públics, en perjudici de tothom.

No parlem ja dels altres sectors que mereixerien també una ajuda per part de l'Estat, que hauria de fer tot el possible per ajudar-los a créixer. S'ha de creure-hi, creure en els empresaris i en els treballadors del país, ajudar-los a desenvolupar els seus negocis, a accedir al crèdit... ja fa 3 anys que demanem el mateix. Ahir ens deia que ara sí, que ara demanarà als bancs un esforç!

S'ha d'invertir en les empreses del país, facilitant molt més la seva participació en concursos públics. Són elles que avui estan mantenint els llocs de treball.

S'ha de ser més transparent en la gestió de les societats anònimes públiques que cada dia demostren més opacitat i contracten massivament empreses estrangeres que no deixen cap euro al producte interior brut.

També s'han d'explorar alternatives que avui ja són tendència arreu, no cal inventar res, sinó utilitzar el que el coneixement global posa a la nostra disposició.

Diversos treballs a nivell internacional i nacional avalen perspectives molt positives per a la transformació i la creació d'empreses i llocs de treball verds.

En tots ells es fa una previsió de creació de centenars de llocs de treball pel 2015, dels quals més de la meitat serien llocs de treball directes. Vull recordar que els països que inverteixen en la creació de llocs de treball de qualitat són els que més progressen. Considerem imprescindible avançar en la formació continuada de les persones que treballin o s'incorporin al sector verd per tal d'eleva la preparació tècnica i els nivells de qualitat dels serveis que es presten millorant, també, la competitivitat de les empreses andorranes del sector energètic.

Com també considerem imprescindible la modernització de l'administració i la millora de la seva eficiència i eficàcia. Mentre no siguem capaços de tenir una administració exemplar, al dia tecnològicament i degudament estructurada, seguirem patint de manca de competitivitat i augmentant inútilment despeses tant públiques com privades.

A tall d'exemple molt senzill, Sr. cap de Govern, en el discurs de l'any passat, 20 de juny del 2013, reconeixíeu que l'Administració incomplia encara l'article 28 de la llei 93/2010 que obligava l'Administració a reordenar els tràmits administratius de manera que no es requereixi dels ciutadans cap document o informació, dels quals ja disposi l'Administració. Un any després tot continua igual. O pitjor en alguns casos, com per exemple per obtenir un permís de conduir. Quan vam deixar el Govern al juny del 2011 calia UNA hora per obtenir un permís de conduir, avui en dia, i segur que força ciutadans i ciutadanes n'han tingut l'experiència, calen 48 hores.

Sort que vostè prometia l'any passat reduir el temps per fer tràmits o reduir el temps d'espera presencial per fer gestions. Segur que els que cada matí fan cua al Edifici Administratiu, en el qual ja no funciona la màquina de torns, que permetia calcular justament aquest temps d'espera, ho tindran ben present i li agrairan. Ens dirà aquí també que si no fos pel seu govern la cosa estaria pitjor?

Un govern de "números u", ens alligona sobre empenedoria, innovació i iniciativa empresarial, mentre segueix mantenint privilegis i tràmits burocràtics que assegurin la continuïtat d'espais d'intermediació que no aporten cap valor i sovint no fan més que afegir complicacions.

De manera més general, encara esperem que s'unifiquin les normes de contractació pública perquè Govern, Comuns i empreses

Els membres del Grup parlamentari mixt abans de l'inici del debat: Sílvia Bonet, Gerard Barcia i Jaume Bartumeu, el dia 20 de juny.

públiques presentin plecs de bases unificats en els edictes de licitació de productes i serveis. I que tots aquests processos siguin transparents i públics. L'administració no ha de tenir res a amagar i ha de ser fiscalitzable per tots els ciutadans de la mateixa manera que ella els fiscalitza.

Amb males inèrcies, sense transparència i amb una administració ineficient, no es pot pretendre aconseguir una gran arribada d'inversió estrangera si els candidats a instal·lar-se han de patir una cursa d'obstacles administratius indesxifrables.

LA SALUT I LA SEGURETAT SOCIAL

Permeti'm referir-me ara a la Seguretat Social i a la sanitat. Insistia molt ahir en la situació financera de la CASS i en la línia habitual presentava el desert, anterior a vostè, i l'oasi d'esperança d'ençà que sou al Govern.

Pel que fa a la branca general, quan vàreu prendre possessió us havíem deixat en marxa una reducció de les tarifes dels laboratoris prestadors de serveis d'anàlisis clíniques i una incentivació dels medicaments genèrics. I una mala previsió del dèficit, ja li reconec. Però no li haig pas de recordar que una previsió pot no coincidir –i sortosament ha estat així– amb la liquidació.

En conseqüència no ens farà pas aplaudir la seva manera de reduir el dèficit, rebaixant prestacions i reduint copagaments, perquè no és equitativa.

El que vostè sap prou bé és que per a situar el dèficit de la branca general dins d'uns límits encara més raonables –objectiu que el nostre grup parlamentari comparteix– convindria enllestir el model andorrà d'atenció sanitària.

I aquí, Sr. Martí, vostès van tard.

Estem esperant encara la cartera de serveis i de productes de salut, eina fonamental per a la planificació i la regulació sanitària.

Trobem a faltar la definitiva posta en pràctica d'un sistema d'informació, eina imprescindible per a la planificació sanitària i la presa de decisions, així com per a l'avaluació de les actuacions empreses i a emprendre.

El treball, que nosaltres ja havíem començat, per assolir un sistema d'indicadors sanitaris havia de permetre un millor coneixement

sobre la situació sanitària del país, l'estat de salut de la població, la utilització que fa dels serveis, la qualitat dels serveis i el seu cost pels usuaris i per al sistema, l'impacte de les accions desenvolupades sobre la salut i el benestar de la població.

L'any 2010 vam endegar també un projecte per disposar d'una història clínica compartida de cada ciutadà, que havia de permetre prestar una millor atenció sanitària i proporcionar als professionals sanitaris una eina de diagnosi més efectiva. No en tenim notícies.

Pel que fa a l'atenció primària, encara no es coneixen els resultats de l'anàlisi que va fer l'OMS, sobre les possibilitats de millora per oferir uns serveis de qualitat que realment sigui la porta d'entrada al sistema de salut.

No s'ha desenvolupat el projecte de metge referent.

No s'han desenvolupat les xarxes de salut.

LES INSTITUCIONS:

A) LA MAJORIA ACLAPARADORA

La majoria absoluta, aclaparadora, de DA vol imposar les seves lleis sense discussió. El Govern no vol ser controlat i fa callar tant com pot la resta d'opinions del Consell General.

Aquest debat arriba en un moment de pèrdua d'esperança de consens o de pactes en assumptes que podríem definir com ordinaris però que són importants.

Tres exemples:

1) La llei qualificada de la justícia, es modifica imposant els criteris de Govern. I es fa en un sentit que conculca la Constitució.

La Constitució estableix (Article 10) el dret a un procés degut substanciat per un Tribunal predeterminat per la llei.

Aquest dret fonamental al jutge predeterminat per la llei, no solament s'ha de respectar en el moment en què hom és objecte de judici, sinó en el moment de legislar en matèria d'administració de justícia, tant orgànica com processal. Serà doncs contrària a la Constitució tota norma que permeti que un determinat acte jurisdiccional, es dicti per un jutge o tribunal no predeterminat per la

lleï, sinó determinat per altres vies. La normativa ha de contenir mecanismes d'atribució de competència predeterminats de manera general, cosa que exclou tot altre mecanisme d'atribució a discreció dels òrgans de Govern de l'administració de justícia.

Si el Consell Superior de Justícia, o el President d'un Tribunal, pot escollir lliurement entre varies persones amb càrrec de jutges o magistrats, aquells a qui s'ha d'atribuir el coneixement d'una causa concreta s'està vulnerant l'article 10 de la Constitució. Bona part de les modificacions proposades en els projectes de lleï de modificació de la Llei Qualificada de la Justícia i de la Llei Transitòria de Procediments Judicials, que permeten l'atribució de causes sense respectar l'article 10, són inconstitucionals.

2) La lleï de sostenibilitat de les finances públiques.

Miri, ens sembla raonable i positiu voler assegurar la sostenibilitat de les finances públiques. Ara bé, hi ha dos aspectes importants: quines normes fiscals es fixen i com es dissenyen per tal d'assegurar la seva efectivitat. El que ha passat a la Unió Europea és un clar exemple de la importància dels dos elements mencionats. Les normes han de ser prou flexibles com per adaptar-se a l'evolució del cicle econòmic; si no s'assegura la correcta aplicació de la norma, la seva efectivitat serà escassa.

Ja farem, quan toqui, el debat sobre la presa en consideració d'aquesta proposició. Tanmateix ja des d'ara hem de manifestar la nostra total discrepància amb la previsió que la imposició directa no pugui ser superior al 40% del total d'impostos directes i indirectes. Aquest límit resulta molt sorprenent i, que jo sàpiga, no existeix en cap país que pugui servir de referència per Andorra. No és un principi utilitzat perquè és absurd. En funció de les necessitats de despesa, de les preferències del ciutadans i de la situació econòmica, els governs utilitzen uns o altres instruments. Limitar d'entrada la utilització de la imposició directa és, insisteixo, absurd.

3) La voluntat de patrimonialitzar i monopolitzar una qüestió cabdal: l'elaboració del Codi Civil. Una qüestió que mereïxia i necessitava un ampli acord polític i la participació de la societat civil és segrestada per la majoria que es vol atribuir el mèrit de ser la reguladora del dret de la família i les successions.

B) L'EQUILIBRI DEL CAP D'ESTAT

Deia en la meua intervenció en el debat de l'any passat que guanyava posicions el convenciment que el sistema polític establert amb la Constitució estava esgotant-se, després que vostè i la seva majoria haguessin refusat discutir la proposició de llei de despenalització de la interrupció voluntària de la gestació en tres supòsits, cedint així a les pressions, que havíeu rebut i acatat, per a rebutjar-ho.

Enguany heu persistit en la submissió, negant als membres del Consell General dels Joves el dret de parlar d'aquesta qüestió de societat.

Interferència rere interferència, també heu refusat la denominació que s'escau –matrimoni– a les parelles del mateix sexe que volen legalitzar la seva vida en comú.

Ha passat un any i anem a pitjor.

Sortosament el Copríncep François Hollande ens va recordar dijous a la Casa de la Vall i divendres, a la Plaça del Poble, que no volia “interferir en el funcionament de la democràcia andorrana” i que el Copríncep Francès “mai no interferirà en la política interior d'Andorra”, perquè el poble andorrà és l'únic sobirà del Principat.

Declaracions clares, precises i concretes de respecte al paper atorgat als Coprínceps en la Constitució que contrasten, positivament, amb les reiterades interferències del Copríncep episcopal en l'àmbit legislatiu.

Interferències que fervorosament accepteu i que nosaltres rebutgem.

ASSOCIAR-NOS AMB EUROPA I REFORÇAR LA PLAÇA FINANCERA.

No tenim cap ganes de polèmiques estèrils ni de picabaralles ridícules però abans de parlar del que cal, del que convé, en el camí d'acostament a Europa, em sap greu haver de fer una precisió Sr. Martí. Ahir no es va saber estar, probablement perquè estava ja una mica cansat de tant llegir, de treure del seu magatzem d'estirabots una gran tergiversació afirmant, sense tornar-se vermell, que nosaltres hauríem trigat dos anys en entendre l'obertura econòmica. Entenem perfectament el francès i el que vostè vol fer-li dir al Copríncep és, pel cap baix, discutible.

En tot cas, si les ha d'emprar de manera esbiaixada, li demano que deixi les declaracions del Copríncep en pau.

Però si vol parlar dels endarreriments en la comprensió de qüestions cabdals ho podem fer.

Parlem de l'Acord Monetari amb la Unió Europea, al qual ahir no va fer cap referència.

Sí, Sr. Martí aquell Acord Monetari contra el que vostè s'exclamava en el seu programa, aquell que mai no signaria sense revisar-lo i obtenir-hi grans millores i que va signar en una ràpida conversió que el va portar, aquí sí, gairebé a aplaudir-lo.

Però ja ho ha vist, nosaltres no li hem recriminat res. Vam votar la ratificació i donem suport en tot i per tot al seu desplegament legislatiu. Sense tics sectaris.

En el debat de l'any passat parlàvem de les dues propostes assenyalades per la Comissió Europea en una comunicació del 20 de novembre del 2012.

La situació ha anat avançant i el 18 de novembre del 2013 la Comissió Europea va trametre un Informe sobre les relacions amb la U.E. amb Andorra, Mònaco i San Marino.

S'ha confirmat doncs que la Comissió Europea està disposada a establir unes relacions més estretes amb Andorra –també òbviament amb Mònaco i San Marino– mitjançant la nostra participació al mercat interior de la Unió Europea.

L'opció escollida és la d'un acord d'associació al contingut del qual s'haurà de començar a negociar ben aviat. Val a dir que ja d'entrada comptem amb la bona disposició de Brussel·les que ens diu que l'àmbit d'aplicació i el contingut d'aquest acord es podrà adaptar tant a les exigències de la Unió Europea com a les especificitats i a les circumstàncies particulars de cadascun dels tres països de "petita dimensió territorial".

Ben entès aquest nou acord d'associació haurà de precisar la seva relació amb els acords ja existents com el d'unió duanera que vam començar a aplicar l'any 1991 i l'acord en matèria de fiscalitat dels interessos de l'estalvi, que ara s'està renegociant també.

Tenim al davant no solament un dossier clau pel futur d'Andorra sinó una qüestió d'Estat en la qual ens hi juguem el futur de l'economia del nostre país i el benestar de les properes generacions.

Per això continuarem donant prioritat als interessos del país i tre-

ballant per arribar a acords que permetin fer front als problemes més importants que tenim.

La negociació que s'obrirà en els propers mesos hauria de permetre un acostament gradual dels diferents sectors de l'economia a l'anomenat "cabal comunitari" és a dir a les llibertats de circulació de persones i de mercaderies i a les llibertats d'establiment i de lliure prestació de serveis.

De la mateixa manera que donem suport al Govern en aquests processos previ també volem dir, des de la responsabilitat que ens dona el fet de tenir experiència del Govern, que no hi haurà gaire marge a l'hora d'encarar la negociació a Brussel·les. Som conscients de la limitació que comporta la prèvia definició, per part dels organismes europeus, de les línies generals, del marc global, de l'associació que defensem. Per això, tocant de peus a terra, no volem afavorir falses expectatives.

Tenim la voluntat d'avançar ràpidament en aquest recorregut d'acostament amb la Unió Europea per arribar a l'establiment de l'acord marc d'associació, perquè sabem que així assegurem el futur dels joves andorrans i dels empresaris i treballadors del país.

En l'àmbit de les relacions econòmiques exteriors els consellers generals del nostre Grup parlamentari, que hem exercit responsabilitats en l'anterior Govern, coneixem els dossiers i sabem que Andorra es jugaria el seu futur si mantingués postures conservadores o ambigües. I per això, perquè s'ha d'acabar amb l'ambigüitat, compartim la decisió del Govern d'adherir-se, aquest dilluns, a la Declaració relativa a l'intercanvi automàtic d'informacions en matèria fiscal impulsada per l'OCDE.

El procés iniciat per l'OCDE l'any 2009 és ara plenament assumit per la Comissió Europea. Recordem que el comissari Algirdas Semeta va declarar el passat 24 de març, a Brussel·les que "... els dies del secret bancari i de la falta de transparència s'han acabat."

La Unió Europea incorpora així el nou estàndard internacional d'intercanvi automàtic d'informació fiscal que està desenvolupant l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE). És en aquest context que els responsables polítics andorrans ens hem de moure.

Un context que hem de conèixer i hem de seguir al ritme que evoluciona.

CONCLUSIÓ

Acabo.

François Mitterrand deia que “... on n’apprend rien par la parole, mais par l’exemple.”

Les andorranes i els andorrans han après, en aquests tres anys de govern de DA, que els drets no són irreversibles, que les conquestes socials es poden fer enrere i que les llibertats poden retrocedir.

Jo vull acabar parlant de futur, del futur que la gent progressista volem per Andorra. Vull dir a les ciutadanes i als ciutadans que d’aquí al final de la legislatura treballarem per impedir que vostès facin retrocedir les llibertats. Ho intentarem. El seu triomf, per la força dels seus vots, no serà etern.

La democràcia és buida i perd sentit si en lloc d’oferir als ciutadans i ciutadanes alternatives reals se’ls regalen promeses impossibles de complir que seran abandonades ràpidament una volta s’ha aconseguit el poder.

La ciutadania d’Andorra està avui preocupada per la feina, l’estancament de l’economia, la precarietat laboral, la sostenibilitat de l’Estat del benestar i els serveis públics. I també per la debilitat de la democràcia front als mercats financers.

Hauríem d’estar més atents a aquestes preocupacions i no centrar-nos en disputes que ben poc, per no dir gens, interessin a les ciutadanes i als ciutadans.

Els mecanismes, les molles, que permetien el creixement s’han trencat per molt de temps. No farem res de bo sense una acció decidida i ferma. Una acció indispensable per encarar les cinc crisis que estem patint: econòmica en primer lloc, però també financera, moral, social i política. Cinc crisis que formen una crisi total.

La ciutadania sap que hem de canviar el model econòmic però només estarà disposada a fer els necessaris sacrificis que impliquen els ajustaments i les reformes si hi ha projecte, i relat per explicar-lo, si hi ha lideratge que doni confiança i si hi ha pactes i consensos que permetin repartir adequadament els sacrificis. I les tres coses que acabo d’esmentar són pròpies de l’àmbit essencial i més elevat de la política.

Els empresaris, els professionals independents, els treballadors asalariats, saben que hi ha problemes i que tots hi hem de posar

de la nostra part per sortir-ne, però sempre que sigui per tal d'assolir un objectiu que s'ho mereixi. És per això que el projecte és essencial. El projecte i saber-lo explicar. Explicar que val la pena estrènyer-se el cinturó, encara que sigui força, per tornar a créixer i crear ocupació més ràpidament. Per fer un país obert, dinàmic, amb un Estat fort i una economia competitiva.

Un projecte polític és un conjunt d'idees projectades cap al futur, susceptibles de ser formulades en uns quants enunciats que interpel·lin directament la ciutadania i li obrin un horitzó diferent. Una de les característiques del moment polític actual d'Andorra és que arriba el final de recorregut que permetia el joc de les ambigüitats: s'acaba l'època de les mitges tintes, les mitges veritats i les mitges mentides i el quedar bé amb tothom. Ja no és possible.

Andorra està esdevenint una societat cansada que es replega sobre ella mateixa per preservar el que li queda, els seus béns, les seves rendes, els seus privilegis.

Se'ns pot aplicar el que escrivia Saint-Exupéry a *Terre des Hommes*: "Tu as construit ta paix à force d'aveugler de ciment ... toutes les échappées vers la lumière.

Un país, una nació, si vol viure, ha de creure i ha de voler.

Creure en uns valors –la llibertat, la igualtat, el progrés, la felicitat. I els ha de voler compartir i portar-los ben amunt i ben lluny, cap a un futur millor.

Més enllà del discurs polític per quedar bé, més enllà de la dictadura del curt termini que dona forma a la vida pública i mediàtica, hem de retrobar la crosta, el fonament essencial, format per segles d'història, que defineix la nostra identitat, tan particular, i redreçar-la sobre la base de la Constitució, casa comuna de tots els que viuen i treballen a Andorra.

La qualitat del Govern no depèn de les hores passades al Consell de Ministres o al Consell General sinó del desplegament d'un projecte a mig i a llarg termini que comporti mesures fortes per aturar la davallada i per recuperar la decadència dels últims anys.

La política que defensem no té per objectiu empastifar l'adversari, sinó combatre'l noblement quan no s'hi està d'acord i col·laborar-hi quan s'hi coincideix. Tots plegats hauríem de fer un esforç per donar prioritat als interessos del país i per arribar a acords per fer front als problemes més importants que tenim: la negociació d'un

acord d'associació amb la Unió Europea, la reforma tributària, el redreçament econòmic i la defensa de l'Estat del Benestar.

Si alcem la cortina del desencís i de la desesperança retrobarem una Andorra rica de projectes, d'iniciatives, jove, enèrgica i dinàmica.

Hem de treballar per aconseguir el que Karl Polanyi va definir l'any 1983 com el "reencaixament" de l'economia en la societat.

Hem deixat que el mercat s'endinsés en cada aspecte de les nostres vides. No solament en el comerç i els intercanvis, sinó també en l'educació, en la sanitat. El mercat és l'amo i senyor i nosaltres en som els esclaus perquè hem saltat de l'economia de mercat a la societat de mercat.

La societat de mercat ha destruït els lligams socials: ja no hi ha responsabilitats, ni deures, ni exigències, però tothom vol defensar els drets adquirits i protegir les seves rendes. Hem de retrobar el valor de la solidaritat que ha estat un dels pilars de la societat andorrana. És urgent que redrecem la situació. Cal dir explícitament que tots haurem de viure amb menys per evitar que augmenti la franja de desigualtat que les estadístiques mostren amb una fredor cruel.

Hem de recuperar aquella idea de l'època del New Deal de Franklin D. Roosevelt que les persones no poden ser lliures si són pobres, desamparades, desgraciades o amb una educació deficient.

Ho hem de fer perquè la crisi no és només econòmica sinó cívica i moral.

Cal promoure una nova ètica ciutadana, que s'assenti tant sobre els deures i responsabilitats com sobre els drets. Cal retrobar un diàleg entre tots, acceptar l'economia de mercat, com estableix l'article 28 de la Constitució, però limitar-ne l'abast, com assenyala l'article 32 de la Constitució. Cal protegir els més vulnerables i donar suport a la iniciativa individual.

És aquesta la via progressista que Andorra necessita.

Estem vivint uns temps de crisi excepcionalment greus.

Ens convé escoltar Albert Camus:

"Notre monde n'a pas besoin d'âmes tièdes, il a besoin de cœurs brûlants."

SEGONA INTERVENCIÓ DE JAUME BARTUMEU CASSANY EN RESPOSTA A LES INTERVENCIIONS DE LADISLAU BARÓ SOLÀ, PRESIDENT DEL GRUP PARLAMENTARI DEMÒCRATA I D'ANTONI MARTÍ, CAP DE GOVERN

Bé, com en anteriors debats comentaré primer la intervenció del president del Grup parlamentari de la majoria, i després em referiré a la intervenció que acaba de fer el Sr. cap de Govern.

Bé, el Sr. Ladislau Baró, amb l'habilitat que li coneixem, doncs ha començat a felicitar-nos, de què si érem capaços d'una cosa o d'una altra com si estiguéssim aquí davant d'un tribunal d'alguna presentació d'oposició, no d'oposició política sinó d'oposició en algun càrrec, no era el cas i per tant doncs, li agraeixo la seva docta inclinació professoral però aquí no calia ni pertocava, no?

Diu que hem estat capaços o no hem estat capaços... Miri, a mi el que m'hauria agradat és que vostè hagués estat capaç, i no dubto de la seva capacitat, de fer alguna mínima resposta sobre el que havia dit o deixat de dir, i amb això ha passat de puntetes. Entenc per què –i ara m'hi referiré–, perquè no tindrè jo la gosadia de dir-li que no m'ha escoltat. Jo crec que m'ha escoltat perfectament però, és clar, mentre estava parlant, li he fet portar el text de la meva intervenció perquè se la pugui repassar si té alguna estona d'insomni.

La qüestió és que ha començat a fer una llarga disquisició sobre que jo “hauria dit”, que no he dit, que el Govern volia patrimonialitzar la qüestió europea. No ho he dit en cap moment de la meva intervenció, i a partir d'aquí vostè ha anat construint un discurs que evidentment va volant pels núvols perquè no té res a veure amb el que jo he dit.

Ha dit i repeteix aquesta qüestió però jo del que pensava que m'hauria parlat, que d'això sí que li havia parlat jo i a això no m'ha contestat, quan jo he parlat de què algú volia patrimonialitzar alguna cosa -em referia al seu Grup parlamentari i a la qüestió que ha tocat després però sense parlar d'això-, de la regulació del Dret civil. D'això sí que n'ha parlat.

“Dilacions innecessàries i maniobres evasives”... Suposo que no parlava per nosaltres, perquè no hem fet ni una cosa ni l'altra en aquests tres anys de legislatura, més aviat el contrari. Més aviat

quan el ministre de Finances ens ha demanat una i altra vegada que facilitéssim tramitacions d'urgència, doncs, ens hi hem avinut per responsabilitat.

Per tant, "dilacions innecessàries i maniobres evasives"... Miri, jo crec que no sé si s'estava mirant al mirall del que abans li he fet greuge i li'n torno a fer. És clar, que un grup presenti una proposició de llei –que és la llei mordassa– i que el mateix grup demani pròrroga del termini d'esmenes doncs, no sé si qualificar-ho de maniobra evasiva, però alguna cosa assemblada a això deu ser.

De les meves referències a la llei mordassa en relació als drets i llibertats, tampoc n'hem sentit gran cosa. Quan explicava que no vol posar portes al vent amb tota la qüestió de l'espai digital que evidentment, ni que volgués, vostè i jo sabem que no es podria, fins i tot amb la del comerç digital, jo crec que ja s'adoptaran determinades disposicions que estan en els llimbs de la realitat econòmica i jurídica del món. Perquè pretendre regular amb una llei andorrana actuacions d'empreses que no estaran radicades aquí, senzillament és absurd.

Diu que de l'inventari que ens ha fet, que no li discutiré pas, però una qüestió sí que li'n parlaré, diu: "s'ha regulat l'activitat estadística". Bé, sí, vam aprovar una llei però s'està incomplint. S'està incomplint. On és el pla estadístic? No l'hem vist mai. S'ha portat aquí a aprovació, ja ha entrat en vigor? Doncs no. Doncs miri, d'activitat estadística, amb tots aquests llargs deures que ens ha imposat el seu grup i els altres grups per aquesta etapa final de la legislatura i amb aquest control rigorós que vostès exerceixen amb el Govern al qual donen suport, doncs suposo que ja ens ajudarà a recordar-li al Govern que amb l'activitat estadística no s'està complint la Llei. I tot això ho deia dient que ens acceptava la discussió. Clar, ens accepta la discussió. Amb tots els respectes no ens l'ha d'acceptar la discussió. Pot estar d'acord o no amb el que diem però els termes de la discussió política en seu parlamentària doncs permetrà que ja els fixarem nosaltres, no ens els ha de fixar vostè. Ja li he dit moltes vegades en anteriors intervencions, aquí qui regula si els parlamentaris ens passem de frenada i d'alguna manera tenim intervencions que no són adequades al Reglament és el Sr. Síndic, i només el Sr. Síndic. Model institucional, i acabo Sr. Baró. Clar, també ha hagut d'anar a buscar la meua intervenció, que li agraeixo que se l'hagués tornat

a llegir ahir, de l'any passat, que ja la va interpretar forçadament l'any passat, perquè jo en cap moment vaig dir que volgués la república, i aleshores resulta que avui torna a dir: “no clar és que si vol dir no...” Miri el que jo vull dir ja ho dic jo sol, i ho dic, em sembla, que se m'entén ben clarament. Jo el que vaig dir l'any passat i he tornat a dir aquest any que el cap de l'Estat, que són dos, han de mantenir un equilibri amb base al que diu la Constitució. I que el dia que els coprínceps es moguin del que diu la Constitució tindrem un problema. I quan s'estan movent a vegades, tenim un problema. I també si va llegir la meua intervenció de l'any passat, no em limitava pas a un copríncep, també parlava que un altre copríncep l'any 2009 començant amb el govern del Sr. Albert Pintat i continuant amb el nostre ens va estrènyer més enllà del que el títol corresponent de la Constitució permetia. Bé d'aquestes coses n'hauríem de poder parlar perquè si no en podem parlar o si cada vegada que en parlem ja se'ns acusa de secretes i malèfiques intencions, clar aleshores potser sí que no en podem fer cap de debat.

El Sr. cap de Govern, també sembla que fa greuge: “no és que heu dit que jo feia triomfalisme”. Jo no li he dit això, jo li he dit que les seves... sí, sí, no, bé, clar, vostè ja li convé d'anar generalitzant. Però jo això no li he dit. Jo del que he parlat és que em semblava que les seves estimacions estadístiques, tinc aquí les meves, les podria pujar i podríem fer un ball de números. A mi em sembla que la ciutadania ens agrairà que li estalviem. Però jo li he dit que em semblava massa optimista, i li torno a dir, optimista, la seva manera de llegir les xifres. Vostè jugava amb un avantatge ahir: que havien sortit unes estadístiques, ahir, miri quina casualitat, que jo encara no tenia, que les vaig poder veure a última hora. Però és igual, aquestes estadístiques tampoc alteren. Ara al final ja m'ha vingut a reconèixer una evidència. Una cosa és que pugin les importacions amb valor, i l'altra és que mirem els productes o no productes i que ens adonem que no anem bé amb el comerç, i que no anem bé amb moltes coses. Jo havia sentit a dir fa molts anys en una Assemblea Magna, a la qual assistia el públic benentès, que els números se'ls hi feia dir el que es volia. Jo no diré això però és evident que els números de les estadístiques els podem interpretar, ja ho estem veient aquí, de moltes maneres. Tant de bo, vostè pogués ser triomfalista i nosaltres ens haguéssim de buscar alguna altra argumentació,

tant de bo! Però no és el cas. Aquí hi ha una crisi que és internacional, i que també m'ha semblat que potser no ho havia dit prou clar en la primera intervenció. Li diré ara. Amb aquesta crisi que és internacional i que jo m'hi he referit en la intervenció. Ja que hem sol·licitat tantes vegades els discursos del Copríncep François Hollande, doncs i tornant-hi una altra vegada, el copríncep ens va recordar ben clarament que com no ens podia haver afectat la crisi si afectava tant els nostres dos veïns. Per tant, el nostre govern i el seu poden fer el millor que puguin, i ara els hi toca a vostès, però mentrestant Espanya i França no aixequin el cap aquí podem fer molts debats però no arreglarem nosaltres la crisi econòmica si sabem tots que la nostra economia està induïda per l'actuació de les economies veïnes i de l'activitat econòmica exterior.

I de l'activitat econòmica exterior me'n vaig a la política exterior. Ens ha fet en aquesta improvisada intervenció de fa un moment tota una argumentació sobre que la política exterior doncs l'hem de portar amb consens. Bé, sí, això ja ho sabem. Però és que, a veure, de la meua intervenció en cap moment ha semblat, no ha semblat: és que no podia pas semblar, no hi havia el més mínim retret a l'actuació política exterior del seu govern, del qual he dit reiteradament que estem al seu costat en allò que ens pugui necessitar. Per tant, jo crec que deixem-nos estar de voler fer floritures: està clar que hem d'anar junts en aquesta qüestió.

Ha fet bé de recordar-me que no havia parlat pràcticament d'educació. Bé, el Sr. Síndic és aquí per controlar els temps d'intervenció i jo sincerament hi ha moltes àrees de Govern que no he pogut comentar en la meua intervenció. Però parlant d'educació, si no ho hem comentat és perquè el Grup parlamentari no tenim cap observació important sobre com s'estan portant les coses. És a dir que ja ens va bé com funciona l'educació a Andorra al dia d'avui, Sr. cap de Govern, per això no n'he parlat.

Caixa Andorrana de Seguretat Social. Bé, aquí hi ha posicions diverses. La nostra, vostè mateix ha començat a il·lustrar-la. Nosaltres, la nostra companya Sílvia Bonet ha anat a la comissió a intentar moderar i mesurar les mesures que es prenguin. Que ja he dit jo en la meua primera intervenció que estem d'acord en què se n'ha de prendre, perquè no perjudiquin les mesures que es prenguin als més desafavorits. I per tant, en el tema que vostè ha reconegut, em

permetrà que li digui, que nosaltres a la comissió hi hem tingut una intervenció important, i per tant, aquí és on es veu que després de molt patir des del punt de vista d'hores de feina, la tasca dels consellers generals, a vegades, no sempre, dóna resultats positius. Transferències i competències. Clar vol fer pedagogia, diu que s'ha de fer pedagogia. Miri abans parlàvem d'educació, jo la pedagogia la deixo pel ministeri de la Sra. Roser Suñé. Jo crec que aquí el que hem de procurar fer és política i a poder ser que sigui política amb majúscules, però la pedagogia em sembla que a vegades, els polítics quan en parlem, jo segurament també se m'ha escapat alguna vegada, caiem en un pecat de petulància, i no li estic dient a vostè. Ja veu que generalitzo, jo crec que els ciutadans tenen un criteri, i acostumen a vegades a tenir una visió potser més directa de la problemàtica de la que podem tenir nosaltres. Ja estic acabant Sr. Síndic.

Complements de responsabilitat afegida, funció pública. Jo no he insinuat res, Sr. cap de Govern. No he insinuat res. M'he limitat a dir que hi havia 150 atribucions de complements de responsabilitat afegida sense que en tots ells es pogués justificar, penso jo, que hi havia una responsabilitat addicional. I per tant, crec que no ho fan bé, i per això ho he dit. No ho fan bé perquè si s'ha de crear una nova plaça doncs que es creï, que nosaltres no els hi discutirem pas. Però clar si comencem a atribuir CRA's, és que nosaltres també n'havíem atribuït. Em deia que li havien preparat una intervenció i que vostè l'ha transformat. Doncs segur que hi devia ser i sinó ja li dic jo: nosaltres també en vam donar de complements de responsabilitat afegida. Ho permet la Llei. El tema és, a veure com es donen i de quina manera es donen, i sobretot escolti, jo he vist algun exemple que fa mal als ulls perquè són molts centenars i passen de centenars d'euros i a vegades arriben al 50% del salari final. Jo crec que aquesta no és la missió dels complements de responsabilitat afegida i per això li n'hi he parlat. No he insinuat res.

Per tant, acabo, vostè ha acabat aquí amb una exposició de gran bona voluntat, que entre tots ho hem de fer tot. Doncs som-hi, som-hi amb tot el que ens puguem posar d'acord des de la Seguretat Social fins, evidentment, amb els temes d'estat vinculats a les relacions econòmiques i polítiques exteriors però aleshores hauríem de deixar-nos de picabaralles i d'actituds a vegades que s'escapen de tota raciona-

litat si volem realment que els nostres ciutadans entenguin que en aquesta casa hi som per servir-los a tots i per fer coses positives. Gràcies.

TERCERA I DARRERA INTERVENCIÓ DE JAUME BARTUMEU REPLICANT AL PRESIDENT DEL GRUP DEMÒCRATA I AL CAP DE GOVERN

Bé, al final potser sí que acabarem trobant de què volíem parlar o que jo podré entendre de què volia parlar vostè quan em feia greuge de la qüestió patrimonialitzadora. Efectivament, sense haver dit la paraula, jo vaig parlar i he parlat –vaig parlar ahir a fora i he parlat avui aquí– de la qüestió exactament de les bombes de rellotgeria. I efectivament les bombes de rellotgeria, doncs, s’havia de recordar de què no podia atribuir-les als uns o als altres amb exclusiva al Sr. cap de Govern. Jo he parlat d’això, del que jo no havia parlat en cap moment és del tema de política exterior. Vostè, quan revisi el diari de sessions, em sembla que ho veurà, que per això li he replicat jo, vostè m’ha dit que jo havia parlat de què volien patrimonialitzar la qüestió de la política exterior i jo d’això, insisteixo i acabo, no n’he parlat.

Llei mordassa.

Miri, jo no he dit en cap moment que no puguin demanar tots els terminis prorrogats d’esmenes que la Sindicatura tingui a bé donar-los-hi. He dit que és curiós, és curiós en un Reglament com aquest i encara és més curiós, i ara doncs m’ha facilitat que li pugui dir en aquesta última intervenció, encara és més curiós que digui “això ho demanem perquè hi pugui haver més temps per valorar la Llei i per si s’ha de fer esmenes”. Però si l’han presentat vostès! Per l’amor de Déu! Si l’han presentat vostès. Ja ho devien prou rumiar abans de presentar-ho, no entenc ara o és que ara també serà com allò de l’ordenament tributari, amb la diferència i a diferència de què allí era un Projecte de llei de Govern, dir que faran més esmenes vostès que els grups de l’oposició però en aquest cas s’autoesmenaran! Bé, aviat ho sabrem. Bé, si no hi ha nova pròrroga.

Tercera qüestió: sistema alternatiu institucional, règim polític.

A veure, anem donant voltes sobre la qüestió del règim polític però

vostè, molt hàbilment, sempre va esquivant el tema que jo plantejo. I el tema que jo plantejo és: títol III, article 44 punt 2 de la Constitució, “els coprínceps arbitren i moderen el funcionament de les institucions” que sobre això, bé sí, però tampoc té sentit que digui aquí que em deia: “no, no escolti, és que jo hi estic d’acord en què aquest article s’ha de respectar”. Bé doncs, si estem tots d’acord en què aquest article s’ha de respectar, entre tots hauríem de trobar la manera que no n’haguem de parlar més d’aquest article, que ja funcioni. Però de moment, si n’estem parlant tant, deu ser que no funciona.

Acabo, sanitat.

Diu que n’hem parlat poc. Miri, és que el cap de Govern en va parlar poc. Nosaltres en vam parlar bastant i a les rèpliques no n’han parlat. Em sembla bé que es faci un debat allà on toqui però se’m podia dir que no havia parlat d’educació però de sanitat n’hem parlat i bastant.

Ja acabo. Sr. cap de Govern estem aquí constantment fent construccions sobre el que sembla que ha dit l’un o l’altre. Jo l’únic que li he dit, i li deia a favor seu però veig que no ho ha volgut rebre així, que potser un govern andorrà no podia resoldre una crisi que venia molt induïda de l’exterior. És el que li he dit, en cap moment, vostè s’ho pren com si jo li hagués dit que com que ve molt induïda de l’exterior no ha de fer res. Vostè va fent el que creu que ha de fer, algunes coses em semblen bé, altres no ens semblen bé i ens sembla que n’hauria de fer més però l’estava ajudant a justificar que la crisi és internacional, no volia molestar-lo.

Gràcies.

SDP

Socialdemocràcia i Progrés
d'Andorra

Grup parlamentari mixt

